

"ROBOTNYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
Phone: St. John 1465
M. Popovich, Editor.
Subscription \$2.50.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
Одинока в Канаді і найстарша в Америці соціал-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.
Виходить два рази на тиждень.
Редатор М. Попович.
Річна передплата на "Р.Н." вносить \$2.50.
Рукописий не звертає ся.
За оголошення редакції "Р.Н." не відповідає.
Адреса до "Р.Н." така:
"РОБОТНУЙ НАРОД"
Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

ВСЕСВІТНА РЕВОЛЮЦІЯ НАБЛИЖАЄСЯ.

Всесвітня революція наближає ся.
До її приходу готують ся по всіх краях і пролетарські маси, котрим она несе визволення, і клас пануючих гнобителів, панованню котрих она несе кінець.
Революційний рух ширить ся у всіх краях, воюючи і невтральності, з шаленою шкорою і неповздержною силою.
Зростають сили і значіння того руху допомогли успіхи революційної демократії в Росії.
Всесвітній революції ніяка сила спинити вже не може.
Она вийшла з Росії і перейде усі краї, знищить старі суспільні порядки, установить нові і обновиць людське життя у всім світі.

Війні близить ся кінець.
Бажають сего її творці чи ні, пролетаріат її вже довго продовжувати не буде.
Він опам'ятує ся, отвержеує ся, починає розуміти своє положення і перестав сапо повинувати ся своїм володарям, але самостійно робить те, що йому диктують його розум і життєві інтереси.
В війні він не має жадних цілей ані користий. Він бачить, як одні його сини кров свою проливають на полях боїв, а другі потом задирають ся при праці, але одні і другі терплять голод, холод і нужду, одні і другі все такі остаються бідаками, підчас коли його, визискувачі товстіють кровю і потом його синів.

Пролетаріат домагає ся права на плоди своєї праці.
Він хоче, щоб они до нього належали, щоб він ними задирав і користувався.
Він домагає ся знесення приватної власности.
Він домагає ся успішнішого средств продукції і комунікації.
Він домагає ся передачі землі на власність тих, що на ній працюють.
Пануюча класна визискувачів всіяко ратує ситуацію. Она готова на деякі уступки; она готова дечим дрібним поділити ся з пролетаріатом.
Але послідний не хоче поділу ні плодів праці, бо они в цілості до нього належать, ані політичної власти, бо він її сам бажає мати у своїх руках.

Того хоче не лише пролетаріат Росії, але й Німеччини, Австрії, Італії, Франції, Англії і всіх прочих держав.
Недавно тому один визначний англ. журналіст писав, що Англія приближає ся до революції і то скоро і зовсім певно.
Буржуазний журналіст остерігав, правительство перед небезпечкою. Перед небезпечкою неминучою.
На днях наспіла на коротеньку обрізана цензурою вістка про те, що народ Англії домагає ся перше виразного виснення цілий війни, заки дасть людий і гроші на її продовжене і що політична ситуація прикра.
При кінці депеші говорить ся, що від Злучених Держав може будуть домогатися, аби они обритували свої війська в Англії і Франції (?).

Що се значить? Пошто той "обритунок" війська Злучених Держав в Англії і Франції і чому про нього кривд тоді заговорили, коли "ситуація стала прикра"?
Пояснене на се можна найти так в повисшій вістці про політичний неспокой в Англії, як і в послідних вістках про наближаючу ся сімнадцятічну конференцію Партії Праці (Labor Party), котрі подаємо на іншому місці сего числа нашої часописи.

Коли вже холоднокровний і многорозважаю-

чий пролетаріат Англії загрожує своїм капіталістам так, що они готують ся на найгірший випадок, то се є свідомством, що час всесвітньої соціальної революції не за горами.

І перед нью не спасуть ся всі гнобителі і визискувачі ні "обритунками" чужого війська в своїх краях ні жадними іншими хитрими способами.

Она іде непереможною силою.

ПРИКРІ ВІСТІ З УКРАЇНИ.

Послідними днями, надходять з України не зовсім милі вісті.
Українська Центральна Рада, говорять они, не то що навязала приязні зносини з ген. Каледіном і донськими козаками, але посидає йому військом на поміч в боротьбі проти большевиків.
Українська Центральна Рада в той самий час заборонила війську большевицького правительства переїзд через територію України.
Українська Центральна Рада роз'оружує війська прихильні большевикам.

В Києві находять собі "приближне" всякі про-тивники большевиків і контр-революціонери.
Українське правительство відкидало свою декларацию про націоналізацію приватної землі без відшкодовань і полишило питання до порішення установним збором. Зробило оно се тому, що польські пани (дідичі, поміщики) і фабриканти цукру заперестували проти такого рішення правительства.

Зваживши факт, що Українська Центральна Рада братаєть ся з контр-революційними елементами, якими ворогами української справи, і дає їм поміч в борбі проти революційної демократії Росії.

Що У. Ц. Р. виступила отверто до боротьби з большевиками — тими самими большевиками, котрі цілий час обороняли права українського народу не лише до автономії але до самостійности, коли сего і самі Українці ще не домагали ся;

Що У. Ц. Р. виступила до боротьби проти большевицького правительства, котре прогосило без всяких застережень і ограничень незалежність України і котре не хоче пересилати війська через територію України проти Каледіна без дозволу українського правительства і тин самим стверджує ширість своїх слів.

Що У.Ц.Р. не сповнила бажання народа і не перебрала землі на народню власність, але уступила напорови польських панів і фабрикантів, та полишила земельне питання установним збором до порішення, щоб ті-їх пани і фабриканти мали час приготувати ся до установних зборів а там рішати се питання по своїому;

Зваживши все те, приходиться ся заключати, що на Україні буржуазія українська і неукраїнська взяла верх і тепер у спілці з буржуазією російською, у спілці з контр-революційними елементами і при допомозі альянських комісій, котрі прибули до Києва, буде спасати Україну і Росію від соціалістичної небезпечки.

Українське правительство не бореть ся проти теперішнього російського правительства за права України, бо їх те правительство признало. Большевицьке правительство лише бажає, щоб вся власть на Україні була в руках українських робітників, селян і жовніврів, а не буржуазії, і в сьому напрямі оно старало ся впливати на українські народні маси.

І видно, що буржуазія так українська як і не українська, та, котра що тільки перед хвилею усіма силами поборювала змаганя Українців, старає ся тепер використати відлучену Україну для свого ратунку. До того її сприяють ті обставини, що класова свідомість серед українських робітників і селян значно менша чим серед російських і організація слабіша; що увага українських робітників, селян і жовніврів була дотепер більше занята боротьбою за національні права чим за свої класові інтереси і они не були пригтовані на таку наглу зміну стану речей на Україні і на теперішній наступ буржуазії; що, без сумніву, буржуазія пішла на поміч альянським комісії, їхні хитрощі і средства.

Які будуть наслідки теперішніх подій на Україні, годі ще предсказати. Одно лише певне, що они можуть бути прикрі для українських мас а навіть праючого люду і для самої української справи.

В. Левинський

КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛДЕМОКРАТІЇ АВСТРІЇ

(до її розколу в 1911 р.).

(Продовжене).

Чеські робітники покравджені в своїх національно-культурних правах центральними союзами віденськими, поставили на віденським фаховим конгресі в 1896 р. такі домагання:

1. Державна фахова комісія вибирає двох секретарів, з котрих один мусить знати чеську мову і писати.

2. Чеський секретар є крім всіх інших своїх завдань зобов'язаний робити статистику для по-

треб чеських товариств і уділяти потрібні інформації.

3. Не тільки в зарядах центральних союзів, але також при краєвих і повітових управах належить установлювати товаришів, що знають чеську, польську, словінську й італійську мови.

І хоч в сих домаганнях, на скрізь оправданих — признають се самі Німці — не було навіть тіни так званого "сепаратизму" — мимо того, вони були і центральною фаховою комісією і фаховим конгресом відкинені, як "націоналістичні" домагання. В відповідь на се оснували Чехи в 1897 р. свою "чесько-славянську фахову комісію" в Празі, що розвинула ся на протязі короткого часу та стала чеською фаховою централею, такою самою, якою є центральна фахова комісія у Відні для німецьких і прочих фахових організацій в Австрії.

Так отже фаховий українсько-польський спір цілком аналогічний з чесько-німецьким в його початковій фазі розвитку. Не дасть ся одначе заперечити, що тенденції дальшого його розвитку мусили заставити українських робітників висунути той сам клич нової форми фахових організацій, який перевели в життя чеські робітники проти волі Німців.

Якжеж поставила ся польська соціалдемократія супроти національно-культурних домагань фахово-організованих українських робітників?

Єсть одна дуже знаменита риса, що характеризує польських соціалдемократів в Галичині в їх відношенню до українського робітничого руху. Коли прим., Німці поступають супроти Чехів отверто — до часу зирнана партійних відносин між одними і другими спірні питання, як національно-політичної натури, так і організаційні, були предметом публічної дискусії в пресі одної і другої партії, предметом нарад їхніх з'їздів, то Поляки поступали цілком "по совому" супроти українців. В пресі своїй старанно уникають всякої дискусії про спірні питання, прилюдно ж, особливо перед чужим форумом, вони ганим, роблять одначе здійснене сих домагань залежним від волі центральних фахових союзів. Так пр. конференція фахових організацій Галичини, що відбула ся в 1910 р. в Перемішлі не спротивила ся відомій нам резолюції II з'їзду української соціалдемократії, але прийняла її. Так посол Дашинський, який заявив в "Der Kampf", що, "коли центральна фахова комісія порішить, видавати фаховий орган навіть для 50 організованих українських робітників, то проти сього ані один польський робітник не матиме нічого — тільки кошти видавництва українських органів не повинні спадати на слабі плечі польського робітництва".

Тут треба навести кілька статистичних дані і деякі дані про фаховий рух в Галичині. Після справоздання центральної фахової комісії у Відні, оголошеного в органі комісії "Die Gewerkschaft", було в 1911 р. на 421.905 фахово організованих робітників, членів центральних фахових організацій (в сию цифру не входять чеські робітники, організовані в автономістичних чеських фахових організаціях) 17.196 членів в галицьких фахових організаціях. Центральні фахові союзи не подають національної статистики своїх членів — уважають се за націоналізм! — з виїмком союзу тютюнових робітників, що подав число українських своїх членів в 1911 р. на 224. Супроти сього не можна знати, скільки на цифру організованих робітників в Галичині припадає Поляків, скільки Українців і скільки вкїди Жидів. Але про характер галицьких фахових організацій (формально він інтернаціональний) найкраще свідчить галицька фахова преса, видавана без виїмку в польській мові. Для 17.196 організованих фахово галицьких робітників видавали центральні союзи в 1911 р. 11 фахових органів виключно в польській мові в одноразовім накладі 21.000 примірників, в їх числі 3 тижневики, і орган 3 рази на місяць, 3 двотижневики, прочі місячники.

Справоздане не згадує про органи в інших мовах, не згадує про два місячні додатки до польських органів "Робітник в фабриках тютюну" і "Залізничник", видавані в українській мові в обемі і картки малої 40, які ніхто не може вважати за самостійні фахові органи українські. Коли взяти під увагу, що згадане справоздане центральної фахової комісії виказує між чеськими фаховими органами два двотижневики, з котрих один "Odborny list" для порцелянових робітників видаєть ся в накладі 100 пр., а "Odborny list sedlarski" в накладі 200 пр., що воно виказує число видаваних фахових органів в 1911 р. — 52 в німецькій мові, 34 в чеській, 11 в польській, 8 в італійській, 5 в словінській і ані один в українській мові, — хоч число організованих фахово українських робітників виносило тоді найменше 2.500, то-ті цифри можуть послужити найкращою ілюстрацією рівноправности українських робітників в галицьких фахових організаціях, а значить і в австрійським фаховим руху. Українські робітники могли на своїх плечах удержувати кошти видавання польських фахових органів, на се дає їм ласкавий дозвіл посол Дашинський, але коли ходить о видаване бодай одного фахового українського органу для тих 2.500 українських робітників, то він боїть ся, що кошти його

буде поносити польське робітництво*).

Але не тільки всі фахові органи в Галичині видають ся лише в польській мові. В галицьких фахових організаціях, почавши від назв їх, а скінчивши на членських легітимаціях, все є польське, польське є і урядоване, хоч в зарядах груп і організацій не раз знаходять ся в більшості члени України. Не диво проте, що польська соціалдемократія уважає галицькі фахові організації за свої, надуживає їх для всяких народових обходів, польський характер їх афішує в справо заданях своїх на міжнародні соціалістичні конгреси, і той характер їх старає ся всіма силами й заходами задержати й на далі.

Як відносили ся в дійсности польські соціалдемократи до оправданих домагань українських робітників, се показують нам факти, з котрих кілька варто навести.

І так центральний союз каменярів у Відні відніс ся 1907 р. до краєвого секретаріату фахового в Кракові з проханем о зроблене українського перекладу одної агітаційної відозви. Краєвий фаховий секретар, Жулавський, котрий, руководив галицьким фаховим рухом, так відповів союзозі: "Бажаний переклад посилать Вам. Роблю Вас одначе уважним, що не оплачуєть ся друкування в українській мові, бо ми в Галичині не маємо ніяких українських робітників. Українці є виключно хлопами, міське населення є майже виключно польське"!).

(Дальше буде).

*) Останнє справозданнє центральної фахової комісії у Відні за 1912 рік про фаховий рух в Австрії ("Die Gewerkschaft", 1912 № 25) у перший раз подає національну статистику членів фахових організацій в Австрії, в їх числі й членів Українців. Подає їх в круглій цифрі "1000". Є се тільки 40% з фактичного числа Українців, членів фах. орг. Слава Богу, — подаєме читачу, напершті зроблено не аби яке відкриття! Тільки помилуєть ся той, хто подумав би, що тепер прийнятий справозданнє фахової комісії викаже бодай і фаховий український орган для тих 1000 українців. На 13 фахових польських органів (отже о 2 більше, як в 1911 р.) прибав і галицький фаховий орган, удержала ся і сторінка українська до польського органу "Robotnik w fabrykach tютюну" і знесено український додаток "Залізничник". Отже ані одного українського фахового органу! Коли ж при тім зирати на увагу, що та сама віденська фахова комісія видіє польський фаховий орган "Gazeta Katowicka" в одноразовім накладі 300 пр., чеський "Kamienik" теж в 300 пр. і для 106 фахово організованих італійських тютюнових робітників італійський фаховий місячник "Il Tabaccaio" в 500 пр. ("Robotnik w fabrykach tютюну", № 5, 1913 ст. 4 і "Die Gewerkschaft", 1913, № 25 ст. 247), то ті цифри й ані так порочесно говорять про рівноправність Українців в галицьких фахових організаціях, що всякі коментарі до них зайві.

*) Факсиміле сього листу подає 5 ч. "Вперед" за 1912 р.

І. Тургенев.

ЧОРНОРОБ І ЧОЛОВІК З БІЛИМИ РУКАМИ.

Розмова.

Чорнороб:

Пошто до мене лізеш? Чого тобі треба? Ти не наш... Іди проч!

Чоловік з білими руками:

Я ваш, брати!

Чорнороб:

Як би не так: наш! Ось видумав! Поглянь, хоть на мої руки. Бачиш, які брудни! І гноєм від них несе, і дегтем, а твої, ось, руки білі. І чим від них пахне?

Чоловік з білими руками (подаючи свої руки):

Понюхай!

Чорнороб (понюхавши руки):

Що за причита? Здаєть ся злізлом від них заносить.

Чоловік з білими руками:

Так і є, злізлом. Цілих шість літ я на них носив кайдани.

Чорнороб:

А за що ж се?

Чоловік з білими руками:

А за те, що я вашим добром піклувався, хотів освободити вас, сиріх, темних людей, ставав проти гнобителів ваших, бунтував... Но, мене і засудили.

Чорнороб:

Засудили? Вільно-ж тобі бунтувати!

По двох роках.

Той сам чорнороб другому:

Слухай, Петре! Памятаєш, торік один такий білоручка розмовляв з тобою?

Другий чорнороб:

Памятаю... а що?

Перший чорнороб:

Його нині, знай, повісять; такий приказ прийшов.

Другий чорнороб:

Все бунтував?

Перший чорнороб:

Все бунтував.

Другий чорнороб:

Так... Ну, ось що, брате Митре: чи не здалось би нам ту сему петлю роздобути, на якій його вішати будуть? Говорять, більше шпасте з того дома буває!

Перший чорнороб:

Се ти справедливо. Треба спробувати, брате Петре.

НЕ БУДУТЬ НЕМА АВСТРІЙЦІВ В ДЕРЖАВАХ

Вашінгтон, 12. груд.
Стрійсько-угорські
Злучених Держав, з
слов понад один міль
більшого прості ро
бляють справі альян
дуть підлягати велик
женням в наслідок війн
ю країною і країною і

У виданій сьогодні
мації, проголошуючий
стан з Австро-Угорщи
дно з ухвалою конгрес
дент Вилсон зазначив
стрійсько-угорські го
не там як Німці, буду
свобідно жити і поді
ти в свій країні, хіба
буде вільно без позво
здити до Злучених Д
визидити, а підозрілі
діяльності можуть бу
новані. Вони не пот
реджиструвати ся в по
в почтових урядах, я
забаром будуть мусі
ти Німці і їх не буд
няти на 100 ярдів від
ків і складів та з дистри
домбії.

Що президент робить
що між Німцями і Австр
на се подають два мотив
ше — показало ся, що
Мадярів, Румунів, Чехів
ків та інших емігрантів
угорської держави не
роні їх старого краю у
ні вони не провинили
стю в кампанії насильств
тикованій під німецькою
мою. Друге — показ
що у фабриках амуніції
та в майнах є заняті таке
число австрійських під
що було-б неможливо
приспосовувати до не
строгі постанови, видан
Німців, яких є о полови
ше, а які є о много більш
стійні.

Департамент справ
навіть покинув свій план
диструвати Австрійців
Німцями, бо не хоче не
Австрійців, яких тисячі
ли вже свою лояльність
паючи до армії і флоту.

Як признаку відмінних
вань президент супроти
даних педвіної монархії
жають се, що ніде у своїй
клямації він не ужив зв
"ворожі чужинці", як се б
попередних прокламацій
дотичили Німців. Кільк
зів згадує тільки
"уроженців, горожан, жи
або підданих" Австро-Уг
ни.

Псяснене прокуратора Гр

Генеральний прокур
Грегори пояснив прокла
в саїдуційний зваві:

"Видана сьогодні през
том прокламація проголо
що між сею країною і Ав
Угорщиною існує вое
стан, звиває всіх горожа
виконувати своїх обов'язк
стерігає підданих ворога
ред домагем наших зако
накладає на американськ
рожан обов'язок обходити
приязно з підданими вер
які остають вірні Злучени
жавам о скільки се згідне з
яльністю і вірністю" су
Злучених Держав.

"Ся прокламація ріжнить
від попередніх проклам
що відносилась до підда
німецької держави, в тім,
хоч дає право арештувати
тернувати когонебудь з під
них подвійної монархії, як
поведене може загрожув
безпеку снству сеї країни, то
диноке обмежене, яке в ній
стить" се, за заборона пере
пати границю Злучених Д
жав не доставши передсе
позволення.

"Много підданих Австро
горщини виявили свою л
ність до сеї країни пиль